

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 lutego 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. odmówił A. K. umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5 % opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 7.428,98 zł.

W uzasadnieniu, organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie jest zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w ZUS z tytułu zatrudnienia lub wykonywania innej działalności zarobkowej. Nie korzysta ze świadczeń z pomocy społecznej. Ubezpieczony ubiega się o przyznanie renty z ZUS, podał że obecnie trwa postępowanie odwoławcze w tym zakresie. Ubezpieczony opłaca czynsz w kwocie 500 zł, na opłaty eksploatacyjne przeznaczą 300 zł, a na leczenie ok. 500 zł miesięcznie. Ubezpieczony ma zaległe zobowiązania alimentacyjne tylko na rzecz likwidowanego funduszu alimentacyjnego, wskazał on także że zobowiązanie wobec osób fizycznych w kwocie 1500 zł, podał że dobrowolnie wpłaca do komornika sądowego 300 zł miesięcznie na poczet zadłużenia alimentacyjnego. Ubezpieczony sygnalizuje problemy zdrowotne, potwierdzone dokumentacją medyczną. Leczy się z powodu przewlekłych schorzeń, w tym choroby onkologicznej. Sytuacja materialna i zdrowotna ubezpieczonego niewątpliwie jest trudna. Niemniej nie jest wykluczone, że w wyniku pozytywnego rozpatrzenia odwołania otrzyma on rentę, z której będzie mógł spłacać należności. Za około 2,5 roku ubezpieczony będzie w wieku emerytalnym. Ubezpieczony może więc mieć emeryturę, z której także możliwa będzie spłata. Nie można więc stwierdzić całkowitego braku perspektyw na odzyskanie należności. Umorzenie zadłużenia byłoby działaniem przedwczesnym i nieuzasadnionym ekonomicznie. Byłoby sprzeczne z zasadą dochodzenia należności alimentacyjnych. Skutkowałoby też pokrzywdzeniem innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych.

W przypadku ubezpieczonego zachodzą przesłanki wymienione w art. 68 ustawy o świadczeniach rodzinnych związane z trudną sytuacją materialną i zdrowotną. Całość jednak okoliczności występujących w sprawie nie uzasadnia umorzenia należności bowiem nie zaistniał szczególny przypadek czy zdarzenie losowe, które trwale by wykluczałyby spłatę należności.

(decyzja – k. 89-91 verte załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołanie od w/w decyzji wniósł A. K. zarzucając jej naruszenie art. 68 ust 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych poprzez jego niezastosowanie podczas gdy, w przedmiotowej sprawie zachodzą szczególnie uzasadnione przypadki związane z jego sytuacją zdrowotną i rodzinną osoby przeciwko, której jest prowadzona egzekucja alimentów, uzasadniające umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego przez likwidatora funduszu. Wobec powyższego, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5 % opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 7428,98 zł.

W uzasadnieniu, wnioskodawca podniósł, że jest osobą schorowaną, w trakcie leczenia onkologicznego, bez możliwości podjęcia jakiegokolwiek zatrudnienia, nie jest w stanie określić kiedy zakończy się jego leczenie i z jakim wynikiem. Skarżący ze względu na stan swojego zdrowia został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Utrzymuje się z przyznanych w miesiącu lutym 2022 roku zasiłku stałego w kwocie 719 zł i świadczenia na zakup żywności lub posiłku w kwocie 100 zł.

(odwołanie – k. 3-4 verte)

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc argumentację jak w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie wskazano, że skoro wnioskodawca zawniósł wyłącznie o umorzenie należności, a nie o rozłożenie jej spłaty na raty, to taki stan rzeczy oznacza, iż w pełni uzasadnione jest domniemanie, że w jego przypadku w grę nie wchodzi ratałna spłata zadłużenia. ZUS nadmieniał również, że konieczność spłaty przez dłużnika zadłużenia alimentacyjnego jest konsekwencją tego, że w/w nie wywiązał się z nałożonego przez sąd obowiązku

alimentacyjnego wobec własnych dzieci, które obecnie są już pełnoletnie wobec czego w jego miejsce – zastępczo – świadczenia te uprawnionemu do alimentów wypłacał Fundusz Alimentacyjny. Trudna sytuacja materialna nie zwalnia z obowiązku zwrotu świadczeń alimentacyjnych w zastępstwie wypłaconych dzieciom przez fundusz alimentacyjny. Brak wystarczających dochodów nie wyczerpuje w ocenie likwidatora funduszu alimentacyjnego przesłanek umorzenia należności. Sytuacja materialna nie jest w ogóle podstawą do umorzenia należności funduszu alimentacyjnego. Ustawodawca ograniczył zakres przesłanek pozwalających na umorzenie takiej należności do sytuacji rodzinnej i zdrowotnej osoby zobowiązanej do zwrotu należności wypłaconych przez fundusz.

(odpowiedź na odwołanie – k. 34-38 verte)

W piśmie procesowym z dnia 3 czerwca 2022 roku, profesjonalny pełnomocnik przyłączył się do złożonego, przez wnioskodawcę, odwołania, wskazując, że wydanie decyzji o umorzeniu dochodzonych należności, oparte być powinno na stanie faktycznym istniejącym w dacie wydania decyzji, a nie na przypuszczeniach czy domysłach jakie mogą wystąpić za 2,5 roku. Takie samo podejście ZUS wykazuje w odniesieniu do choroby nowotworowej odwołującego. Organ rentowy założył, że wnioskodawca w przyszłości w pełni wyzdrowieje, pokona raka mimo że ma przerzuty i nabędzie prawo do emerytury. Jest to jednak błędne założenie. Ponadto wniesiono o zasądzenie od strony przeciwnej na rzecz strony odwołującej zwrotu kosztów postępowania sądowego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa sądowego według norm przepisanych.

(pismo – k. 45-48)

Na rozprawie w dniu 7 września 2022 roku sąd postanowił pominąć na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 wniosek o powołanie biegłego onkologa i z zakresu medycyny pracy.

(postanowienie – rozprawa z dnia 7 września 2022 roku e-protokół (...):10:31-00:12:06 – płyta CD – k. 80)

Na rozprawie w dniu 7 września 2022 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie, zaś pełnomocnik ZUS wniósł o jego oddalenie.

(końcowe stanowiska stron - rozprawa z dnia 7 września 2022 roku e-protokół (...):21:37-00:24:36 – płyta CD – k. 80)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. K. urodził się (...).

(okoliczność bezsporna)

Wnioskodawca ma troje dzieci (wszystkie pełnoletnie). Z matką swych dzieci skarżący pozostaje w formalnej separacji.

(zeznania wnioskodawcy złożone na rozprawie w dniu 7 września 2022 roku e-protokół (...):12:23-00:12:48 w związku z e-protokół (...):02:27 – 00:10:31 – płyta CD – k. 80)

Początkowo wnioskodawca płacił alimenty na dzieci, zaprzestał tego w latach 2000 na skutek problemów z pracą.

(zeznania wnioskodawcy złożone na rozprawie w dniu 7 września 2022 roku e-protokół (...):18:13- 00:21:34 w związku z e-protokół (...):02:27 – 00:10:31 – płyta CD – k. 80)

Wnioskodawca nie jest zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w ZUS, ani z tytułu zatrudnienia na podstawie stosunku pracy ani wykonywania innej działalności zarobkowej.

(okoliczność bezsporna)

Z oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania przedłożonego do akt niniejszej sprawy wynika, że wnioskodawca utrzymuje się z zasiłku stałego w wysokości 719 zł miesięcznie oraz w okresie od dnia 1

stycznia 2022 roku do dnia 31 marca 2022 roku otrzymywał z MOPS z Z. świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności w kwocie 100 zł. Skarżący pozostaje w związku partnerskim z M. S., z którą mieszka w jej mieszkaniu i która to pobiera emeryturę w wysokości 1750 zł miesięcznie oraz dodatek pielęgnacyjny w wysokości 245 zł miesięcznie. Ponadto wnioskodawca ponosi stałe wydatki związane z utrzymaniem (miesięczne): czynsz w kwocie 500 zł, opłaty eksploatacyjne w kwocie 300 zł, telefon 60 zł, raty kredytu 368 zł, ogrzewanie gazowe 430 zł, wyżywienie na dwie osoby 670 zł i leczenie w kwocie ok. 500 zł.

(faktury na kupno leków i środków medycznych – k. 29-63 załączonych do sprawy akt organu rentowego, oświadczenie – k. 5-7, decyzja MOPS z dn. 08.02.2022 r. o przyznaniu zasiłku stałego – k. 28-29, decyzja MOPS z dn. 08.02.2022 r. o przyznaniu świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności – k. 30-31, zeznania wnioskodawcy złożone na rozprawie w dniu 7 września 2022 roku e-protokół (...):12:23-00:12:48 w związku z e-protokół (...):02:27 – 00:10:31 – płyta CD – k. 80)

W czerwcu 2021 roku, u wnioskodawcy, zdiagnozowano chorobę nowotworową- nowotwór złośliwy gruczołu krokowego, przeszedł chemioterapię i radioterapię. Ma przeżuty do kości. Z powodu bóli kostnych stosuje liczne leki przeciwbólowe.

(dokumentacja medyczna – k. 12-27, zeznania wnioskodawcy złożone na rozprawie w dniu 7 września 2022 roku e-protokół (...):12:23-00:12:48 w związku z e-protokół (...):12:48 – 00:16:27 – płyta CD – k. 80)

Z punktu widzenia onkologicznego, u wnioskodawcy, rozpoznano rozsianego raka prostaty do kośćca w trakcie hormonoterapii i chemioterapii, po paliatywnej radioterapii przerzutów w kości biodrowej lewej, rokowania złe.

(opinia biegłego z zakresu onkologii S. F. złożona w sprawie o sygn. akt VIII U 436/22 dot. skarżącego i załączona do akt niniejszej sprawy)

W dniu 30 listopada 2021 roku, wnioskodawca złożył do ZUS wniosek o udzielenie ulgi w spłacie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaconych świadczeń poprzez umorzenie w całości zadłużenia w kwocie 8700 złotych. W uzasadnieniu, skarżący wskazał, że choruje na nowotwór złośliwy z przerzutami, środki które otrzymuje z ZUS ledwo wystarczają mu na leki i skromną egzystencję.

(wniosek – k. 1-4 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 3 grudnia 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. umorzył postępowanie w sprawie umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego w części dotyczącej zadłużenia w kwocie 1271,02 zł. Jednakże wobec faktu, że na dzień wpływu w/w wniosku zadłużenie ubezpieczonego wyniosło łącznie 7428,98 zł postępowanie administracyjne w części dotyczącej kwoty 1271,02 zł stało się bezprzedmiotowe.

(decyzja – k. 15-15 verte załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 4 stycznia 2022 roku ustalono, że wnioskodawca jest trwale całkowicie niezdolny do pracy. Data powstania całkowitej niezdolności do pracy: w trakcie świadczenia rehabilitacyjnego. Wnioskodawca nie jest niezdolny do samodzielnej egzystencji.

(orzeczenie – k. 32-33)

W dniu 9 lutego 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

wydał zaskarżoną decyzję.

(decyzja – k. 89-91 verte załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, w załączonych do sprawy aktach organu rentowego, na podstawie zeznań wnioskodawcy oraz opinii biegłego z zakresu onkologii dotyczącej

wnioskodawcy, złożonej w sprawie o sygn. akt VIII U 436/22 i załączonej do akt niniejszej sprawy. Zdaniem sądu, zebrany materiał dowodowy tworzy spójną, logiczną całość. Zebrane dowody nie nasuwają wątpliwości i pozwalają tym samym na wydanie rozstrzygnięcia.

W ocenie sądu oparcie się na w/w opinii biegłego było jak najbardziej możliwe w niniejszej sprawie i nie prowadziło to do naruszenia zasady bezpośredniości określonej w art. 235 k.p.c., tym bardziej że żadna ze stron nie zgłaszała co do wskazanej opinii zastrzeżeń. W związku z powyższym zasadnym było pominięcie na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 wniosku o powołanie biegłego onkologa i z zakresu medycyny pracy w niniejszej sprawie jako nieistotnego dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z **art. 68 ust. 1** ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2022.0.615), w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Zdaniem sądu, po stronie odwołującego się, zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, usprawiedliwiający umorzenie, obciążających go, należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Za szczególnie uzasadniony przypadek można, bowiem, uznać tylko taki, kiedy to wszystkie względy przemawiają za umorzeniem w danej sprawie należności alimentacyjnych. Taki zaś po stronie odwołującego się w istocie zachodzi.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego (por. np. wyrok z dnia 10 listopada 2010 r., I UK 119/10), za przypadki szczególnie uzasadnione związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają poddane kontroli sądowej umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego należy uznać niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie na bieżąco ani w dającej się przewidzieć perspektywie regulować obciążających go zaległości alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia lub zdrowia oraz naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny. A. zobowiązany, który posiada realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych nie powinien być premiiowany umorzeniem należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu biernej postawy lub bezzasadnego oczekiwania, że jego długi alimentacyjne zostaną umorzone kosztem stron lub innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych z uszczupleniem funduszy tego systemu. Podkreślenia również wymaga, że do przyjęcia, iż zachodzi "szczególnie uzasadniony przypadek", pozwalający na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego nie wystarcza nawet ustalenie, że zobowiązany aktualnie nie posiada środków utrzymania, ale konieczna jest także ocena, iż przy uwzględnieniu jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych nie będzie w stanie również w przyszłości spłacać tych należności bez narażenia siebie i swojej rodziny na pozbawienie możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18 lipca 2016 r., III AUa 449/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 23 kwietnia 2015 r., III AUa 207/15).

Jak wynika z ustaleń Sądu, ubezpieczony utrzymuje się z zasiłku stałego w wysokości 719 zł miesięcznie oraz w okresie od dnia 1 stycznia 2022 roku do dnia 31 marca 2022 roku otrzymywał z MOPS z Z. świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności w kwocie 100 zł. Odwołujący z matką swych dzieci pozostaje w formalnej separacji, a obecnie pozostaje w związku partnerskim z M. S., z którą mieszka w jej mieszkaniu. Wnioskodawca ponosi stałe wydatki związane z utrzymaniem (miesięczne): czynsz w kwocie 500 zł, opłaty eksploatacyjne w kwocie 300 zł, telefon 60 zł, raty kredytu 368 zł, ogrzewanie gazowe 430 zł, wyżywienie na dwie osoby 670 zł i leczenie w kwocie ok. 500 zł. Początkowo wnioskodawca dobrowolnie spłacał zadłużenie alimentacyjne, zaprzestał w latach 2000 na

skutek problemów z pracą. Ponadto wnioskodawca nie jest zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w ZUS, ani z tytułu zatrudnienia na podstawie stosunku pracy ani wykonywania innej działalności zarobkowej.

W czerwcu 2021 roku u wnioskodawcy zdiagnozowano chorobę nowotworową- nowotwór złośliwy gruczołu krokowego, po paliatywnej radioterapii przerzutów w kości biodrowej lewej. Rokowania są złe. Skarżący przeszedł chemioterapię i radioterapię. Z powodu bóli kostnych stosuje liczne leki przeciwbólowe. Ponadto okoliczności związane ze stanem zdrowia wnioskodawcy zostały ocenione pod kątem niezdolności do pracy, gdyż odwołujący się wystąpił o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W związku ze wskazaną chorobą Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 4 stycznia 2022 roku ustaliła, że wnioskodawca jest trwale całkowicie niezdolny do pracy. Co więcej, w niniejszej sprawie, sąd dopuścił jako dowód opinię biegłego z zakresu onkologii S. F. złożoną w sprawie o sygn. akt VIII U 436/22 dotyczącej odwołania skarżącego od decyzji ZUS odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Z ów opinii wynikało, że u ubezpieczonego rozpoznano rozsiały raka prostaty do kośćca w trakcie hormonoterapii i chemioterapii, po paliatywnej radioterapii przerzutów w kości biodrowej lewej, rokowania są złe.

W przedstawionych okolicznościach, Sąd doszedł do przekonania, że w sprawie zachodzi **szczególnie uzasadniony przypadek**, o którym mowa w przepisie art.68 ust.1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, pozwalający na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego. Aktualny stan zdrowia ubezpieczonego w ocenie Sądu stanowi przesłankę do umorzenia należności, a w szczególności choroba nowotworowa z przerzutami do kości i leczenie jej chemioterapią i radioterapią. Powyższe powoduje, że nie ma on środków finansowych na spłatę swoich zobowiązań na rzecz organu rentowego. Co więcej, również, wiek wnioskodawcy (63 lata) , prowadzi do uprawnionego wniosku , że możliwości podjęcia – aktywności zawodowej (niezależnie od formy : świadczenie pracy, prowadzenie czyli - podjęcie działalności gospodarczej , czy podjęcie aktywności na podstawie umowy cywilnoprawnej) , w aktualnych realiach ekonomicznych, że wnioskodawca nie jest w stanie pokryć należności funduszu (nawet w formie – spłaty ratalnej – przy obecnych i prognozowanych , dochodach) , bez dalszego pogorszenia swojej sytuacji bytowej. W przedmiotowych i podmiotowych okolicznościach faktycznych, uprawniona jest konkluzja orzecznicza, iż sytuacja zdrowotna , a w konsekwencji , życiowa, wnioskodawcy w przyszłości mogłaby ulec poprawie, nie znajduje uzasadnienia. Nie istnieją racjonalne przesłanki ku temu, by twierdzić, że sytuacja ta ulegnie poprawie, na tyle , zwłaszcza przy stanie zdrowia skarżącego, aby ubezpieczony mógł osiągać jakiś dochód, który pozwoli, na uiszczenie ciężącego na nim zadłużenia , w kwocie 7.428,98 zł. – nawet w formie spłaty ratalnej.

Dlatego też Sąd przychylił się do odwołania i na podstawie art.477 ¹⁴§ 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i umorzył należności A. K. likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu – punkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98 k.p.c., a wysokość wynagrodzenia pełnomocnika wnioskodawcy ustalił zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz.265).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi (...) Oddział w N. – radcy prawnemu W. K. za pośrednictwem PORTALU INFORMACYJNEGO (bez pouczenia)